

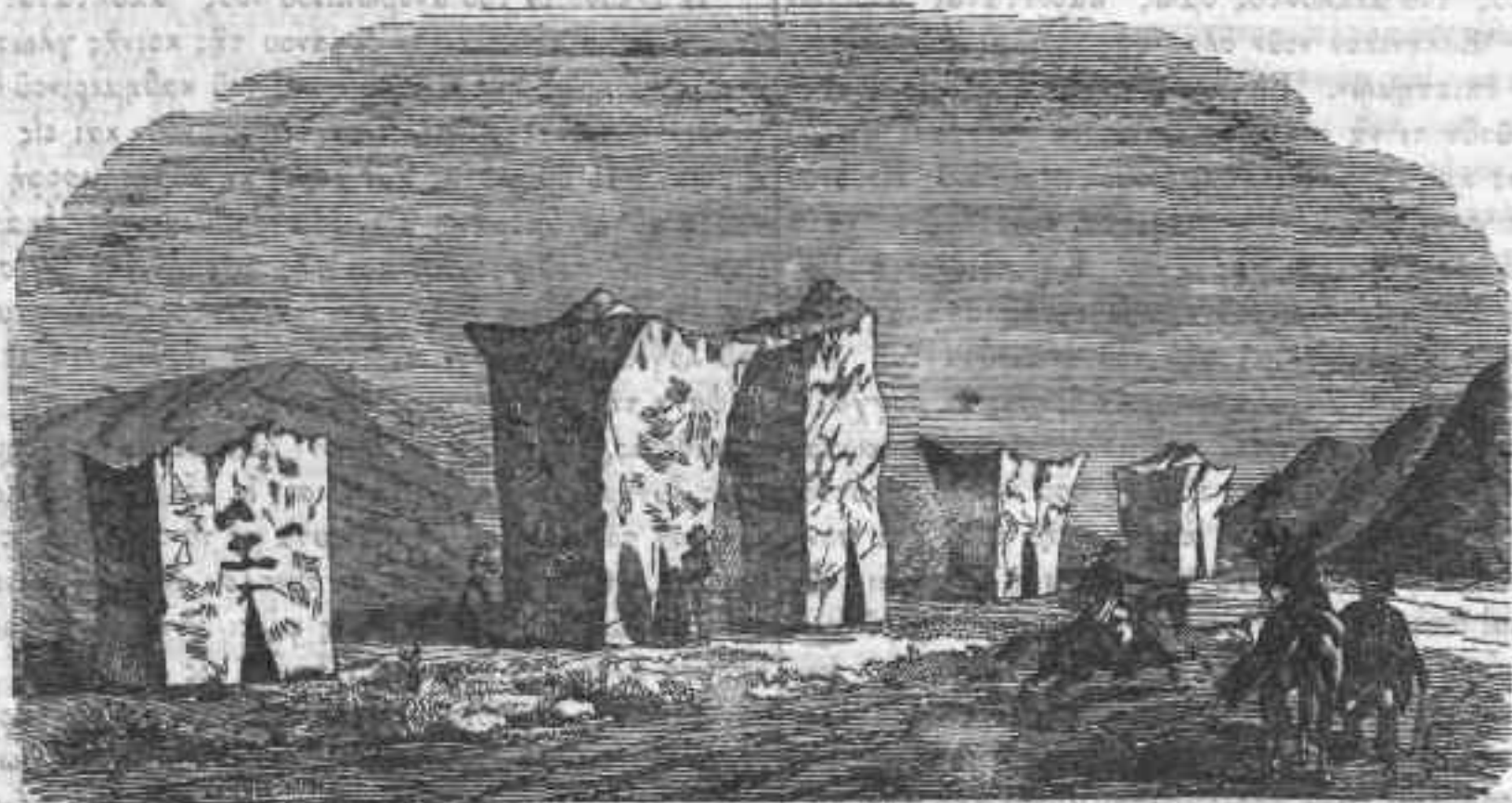
καὶ ἀφελείας, οὔτε δ' ἀφέρουσιν ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τοῦ Κοραῆ αὐσιωδῶς ἀλλ' εἰς τοῦτον ἀνήκει ἡ δόξα, ἀρχίζων ἐκεῖ, ὅπου ὁ προκατόχος του ἐτελείωσε, νὰ λάβῃ ὡς ὁμητήριον τὴν ἐλευθερίαν, ἥτις ἀναγκαίως τὸν φέρει εἰς πολιτικὰς συζητήσεις, ξένας εἰς τὸν Εὐγένιον, καὶ τὸν δπλίζει κατὰ τὼν προλήψεων καὶ ἐλλειψεων τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς. Διὰ τοῦτο, ἐνῶ ὁ Εὐγένιος ὑπῆρξε συμβιβαστικὸς καὶ θεωρητικὸς, ὁ Κοραῆς ἐδείχθη κριτικὸς καὶ πρακτικὸς. Διαχωρίζοντες ὁμῶς ἐκάστου τὰς ἐποχάς, θελομεν δικαιώσαι ἀμφοτέρων τὴν ἐξαγὼν ἐ-ἐργειαν, καὶ θέλομεν δροιολογήσαι ὅτι ὑπῆρξαν ἰδασκῆλοι τοῦ ἔθνους, καθεὶς εἰς τὸ εἶδος του.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Πρὸς Μιχαὴλ καὶ Περουβίαν.

... Μεταξὺ τῶν ἄλλων τετιεργῶν μνημείων, ἐθαύμασα τὰ τῶν Ἰγκασίων (Incas), κατὰ τὴν δημοκρατίαν τῆς Περουβίας. Ἀλλὰ τίνες οἱ Ἰγκασιοὶ οὗτοι; ἔποιν ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ καταγωγὴ τῶν;

τοῖχοί του ἦσαν κατεσκευασμένοι με πλάκας χρυσοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς ἀντοκίας μεγάλου δέματος, ἀνέκειτο χρυσότευκτος εἰκὼν τοῦ Ἡλίου προσωποειδῆς καὶ ἀκτινοβόλος, ὅπως ζωγραφεῖται καὶ καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ τοσεύτω μεγάλη ὥστ' ἐφθάνεν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου τοίχου. Πλησίον αὐτοῦ ἐκάθηντο τεταρτισμένοι ἐπὶ θρόνων χρυσελάτων οἱ νεκροὶ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λέξει Ἰγκασίων, κατὰ τὰ πρεσβεῖα αὐτῶν, βλέποντες τὸ ἔδαφος τοῦ ναοῦ, πλην τοῦ Ὑάθ-ια Καπάχ, ἀπενίζοντος τὸν σελασφόρον ἀστέρα. Ὅλοι αἱ πόλαι, σήμερον δὲ ὅτι δὲν ἦσαν εὐαριθμοί, ἦσαν ἐκ χρυσοῦ, ἐντὸς τῆς δὲ περιοχῆς τοῦ ναοῦ ὑπῆρχον περίφρακτα δολόχρυτα, ἀφιερωμένα ταῦτα μὲν εἰς τὴν Ἀφροδίτην, ἐκεῖνα δὲ εἰς τὰς πλεῖστας καὶ τοὺς ἀστέρας ἐν γένει, ἀλλὰ εἰς τὰς θραντάς, τὰς ἀστρά-πας, τοὺς κεραυνούς καὶ τὴν ἱρῖδα, καὶ ἄλλα εἰς τὸν μέγαν ἱερεῖα καὶ τοὺς λοιποὺς ἱερεῖς τοῦ ναοῦ, οἵ-τινες ὅλοι κατήγοντο ἀπὸ τῆς οἰκογενείας τῶν Ἰγκασίων. Ὑπῆρχε δὲ καὶ περίφρακτον τῆς Σελή-νης, γυναικὸς τοῦ Ἡλίου· ἀλλὰ τοῦτο ἦτο κατεσκευα-σμένον ἐξ ἀργύρου, καί ὡς ἀργυρότευκτος ἦτο καὶ τῇ θεᾷ αὐτῆς ἡ γυναικίμορφος εἰκὼν. Πλησίον αὐ-τῆς ἐκάθηντο, κατὰ τὰ πρεσβεῖα αὐτῶν, αἱ ἀποβίω-

Μνημεῖα τῶν Ἰγκασίων.

Ὅτε κατὰ τήνισ' ἑκατονταετηρίδα ὁ Ἰσπανὸς Πι-ζάρρος ἀνεκάλυψε τὸ Κράτος τοῦτο τῇ μεσημβρινῇ Ἀμερικῇ, εὗρε τοὺς κατοίκους αὐτοῦ καὶ πλουσιωτέ-ρους καὶ μᾶλλον πεπολιτισμένους πολλῶν ἄλλων Ἀμε-ρικανικῶν λαῶν. Ὅλοι ἦσαν ἐνδεδυμένοι, εἶχον ζῶα καὶ τοικίδια καὶ τιθαστὰ, καὶ ἡσχολοῦντο εἰς ἔργα βιομη-χανίας. Αἱ πόλεις αὐτῶν εἶχον καὶ πηλάτια λαμπρὰ, καὶ ναοὺς λαμπροτέρους, καὶ οἰκίας ἱερωτικὰς ὡκο-δομημένας εὐρύθμους, καὶ ὁδοὺς εὐθυγράμμους καὶ πλατεῖας. Εἰς Κούσκην, μητροπόλιν τῶν Ἰγκασίων ὑπῆρχε ναὸς μεγαλοπρεπέστατος, ὁ ναὸς τοῦ Ἡλίου, ὃν κατεδάφισαν οἱ θρησκομανεῖς Ἰσπανοί, ἀνεγείραν-τες ἐπὶ τῆς αὐτῆς τοποθεσίας τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Δομινίκου. Ἀπερίγραπτος εἶναι ἡ πλουσιότης καὶ ἡ καλλονὴ τοῦ ναοῦ τούτου. Καὶ οἱ τέσσαρες

σασαὶ βασίλισσαι, ἡ δὲ Μάμα Ὀδόλλο, μήτηρ τοῦ Ὑ-άθ-ια Καπάχ, εἶχε τὸ θέλημα προσηλωμένον ἐπὶ τῆς εἰκόνος.

Ἡ συνοπτικὴ αὕτη περιγραφή τοῦ ναοῦ τοῦ Ἡλίου, ἀρκεῖ βεβαίως νὰ σὲ πληροφρήσῃ περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς πλουσιότητος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀρχαίων κατοίκων τῆς Περουβίας, ἅτινα, κατὰ τὰς παραδόσεις αὐτῶν, δρεῖλονται εἰς τοὺς Ἰγκασίους. Ἰγκασιοὶ δὲ ὠνομαζόντο οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν, πρῶτος τῶν ὁποίων, οἱ οἰκιστὰς τοῦ Κράτους ὑπῆρξαν, ὁ Μάγχο Καπίχ, καὶ ἡ Μάμα Ὀδόλλο. Ἀλλὰ πόθεν ἦλθεν αὐτὸς ὁ Μάγχο Καπάχ, καὶ αὕτη ἡ Μάμα Ὀδόλλο; Ἀμύντο τάχα ἀπὸ τίνος Φοινίκης ὡς ὁ Κάδμος; Ἡ καταγωγὴ τῶν ἔχει μᾶλλον ὁμοιότητά τινα πρὸς τὴν τοῦ νομοθέτου τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ Μία

μόνον διαφορὰ παρατηρεῖται, ὅτι, οὗτος μὲν εὐρέθῃ ἐπαργανωμένος παρὰ τὴν ὀχθὴν ποταμοῦ, ἐκεῖνοι δὲ ἐνήλικες, καὶ μεγαλόσχημοι, καὶ ἱματισφόροι, παρὰ τὴν ὀχθὴν τῆς λίμνης Τιτιάκης. Εἰπόντες ὅτι ἦσαν τέχνη τοῦ Ἥλιου, ἀποσταλόντα ἐπιτήδες πρὸ αὐτοῦ διὰ τὴν διδασκίαν καὶ ἀνθρωπίζουσι τοὺς νομάδας, καὶ φερεσίλους, καὶ ὡς θηρία ζῶντας Περουβίους, κατ'ὠθώσαν τὼ ὄντι νὰ συνοικίσωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν Κούσκιν, περὶ ἧς ὁμιλήσαμεν. Καὶ ὁ μὲν Μάγκο Καπάν ἐδίδαξε κατὰ πρῶτον εἰς τοὺς ἀνδρας τὴν γεωργικὴν καὶ ἄλλας τέχνας βιωτικὰς, ἡ δὲ Μάμα Ὀκόλλο ἐδειξεν εἰς τὰς γυναῖκας τὸν τρόπον τοῦ νηθεῖν καὶ ὑφαίνειν.

Τὸ νομοθετικὸν τοῦτο ἀνδρόγυνον, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν Περουβίων, δὲν ἦτο κατώτερον τοῦ Λυκούργου καὶ τοῦ Νουμά, ἐπάτησε τῶντι ὁδὸν φέρουσαν θαυμηδὸν πρὸς τὴν θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τῆς νέας κοινωνίας. Ἀφ' οὗ πρῶτον ἐδίδαξαν εἰς αὐτοὺς πῶς νὰ τρέφωσιν, πῶς νὰ ἐνδύωνται, καὶ πῶς νὰ συνοικίσωσιν, ἐθέσπιταν μετὰ ταῦτα νόμους ἐγχυωμένους μὲν τῇ διάρκειαν καὶ τὴν παγίωσιν τῆς νέας τάξεως, κανονίζοντας δὲ τὰς ἀμοβαίας σχέσεις, καὶ ἀποβλέποντας πρὸς τὸν ἀνθρωπισμὸν τῶν πρὶν ἀγρίων τούτων λαῶν.

Ἀξιοσηεῖστοι ἦσαν οἱ νόμοι οἱ διατάσσοντες τὰ περὶ τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ὠφέλειαν. Παρεδέχοντο ἀληθῆ ἀναδατμόν, δικαιοτέρον μάλιστα τοῦ σπαρτικτοῦ, ἀνανεούμενον καθ' ἑκάστον ἔτος. Ὅλοι ἀκαλλιεργήσιμοι γαῖαι διηροῦντο εἰς τρεῖς μοίρας. Ἡ πρώτη ἀνήκειν εἰς τὸν Ἥλιον, ἡ δὲ ἐξ αὐτῆς πρόσδοτος ἐδαπανᾷτο εἰς ἀνέγερσιν ναῶν, καὶ εἰς θρησκευτικὰς τελετάς. Τῆς δευτέρας κύριος ἦτο ὁ κατὰ καιρὸν Ἰγκάσιος, τρεφόμενος καὶ διατηρούμενος διὰ τῶν προϊόντων αὐτῆς. Διὰ δὲ τῆς τρίτης, ἥτις ἦτο καὶ ἡ μεγαλύτερα, ἐτρέφετο ὁ λαὸς πρὸς ὃν διεμερίζετο κατ' ἔτος· διότι καὶ εἰς δὲν ἐγένετο διαρκῶς κύριος τοῦ μέρους τὸ ὁποῖον ἐνέμετο. Ἡ ἐνκαύσιος αὕτη ἀνανέωσις τοῦ ἀναδατμοῦ δὲν ἦτον ἄσκοπος· ὁ κοινωνικὸς θαυμὸς, αἱ ἀνάγκαι, ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ἐκάστης οἰκογενείας μεταβάλλονται συνήθως ἐντὸς ἐνὸς ἔτους· δὲν ἔπρεπε νὰ συμεταβάλλωνται κατ' αὐτὰ καὶ τὰ εἰσοδήματα. Ὅσακις ἐπρόκειτο νὰ καλλιεργηθῶσιν αἱ γαῖαι, συνεκάλει ἀξιώματις τις εἰς τοὺς ἀγροὺς τὸν λαόν, ὅστις, συνερχόμενος σωρηδόν, ἐπεδίδετο εἰς τὴν ἐργασίαν, ἐνῶ ὄργανα μουσικὰ καὶ μελωδίαὶ ἐραῖδρονον αὐτόν. Ἡ ἐργασία ἐγένετο ἀπὸ κοινοῦ· καὶ εἰς δὲν ἡσυχολαίτο ἰδίως εἰς τὸν ἀγρὸν ἐξ οὗ ἐμελλε νὰ πορισθῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ἐντεῦθεν, ἐρῶς ἀδελφικός, καὶ ἡθὴ χρηστὰ ἐπεκράτουν μεταξὺ τῶν ἀγρίων ἐκείνων εἰδωλολατρῶν, ἀντὶ τῶν ὁποίων εἰσῆλθον πλεονεξία, πνεῦμα ἐκδικήσεως, καὶ ἀγάπην σφαγῆς οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Εὐαγγελίου.

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ Ἰγκάσιοι καὶ τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τοῦ Κράτους αὐτῶν. Ἡ ἐξουσία τῶν ἦτον ἀπόλυτος· ὁ δὲ λαὸς, οὐ μόνον ἐσέβετο αὐτοὺς ὡς μονάρχας, ἀλλὰ καὶ ἐλάτρευεν ὡς Θεούς· τὸ αἷμα τῶν ἐλογίζετο ἱερὸν, οὐδ' ἐμόλυνον αὐτὸ συνερχόμενοι εἰς γάμον μετὰ γυναικῶν ἐκτὸς τῆς ἰδίας γενεᾶς.

Ἀλλ' ἄς ἐλθῶμεν εἰς τὰ μνημεῖα.

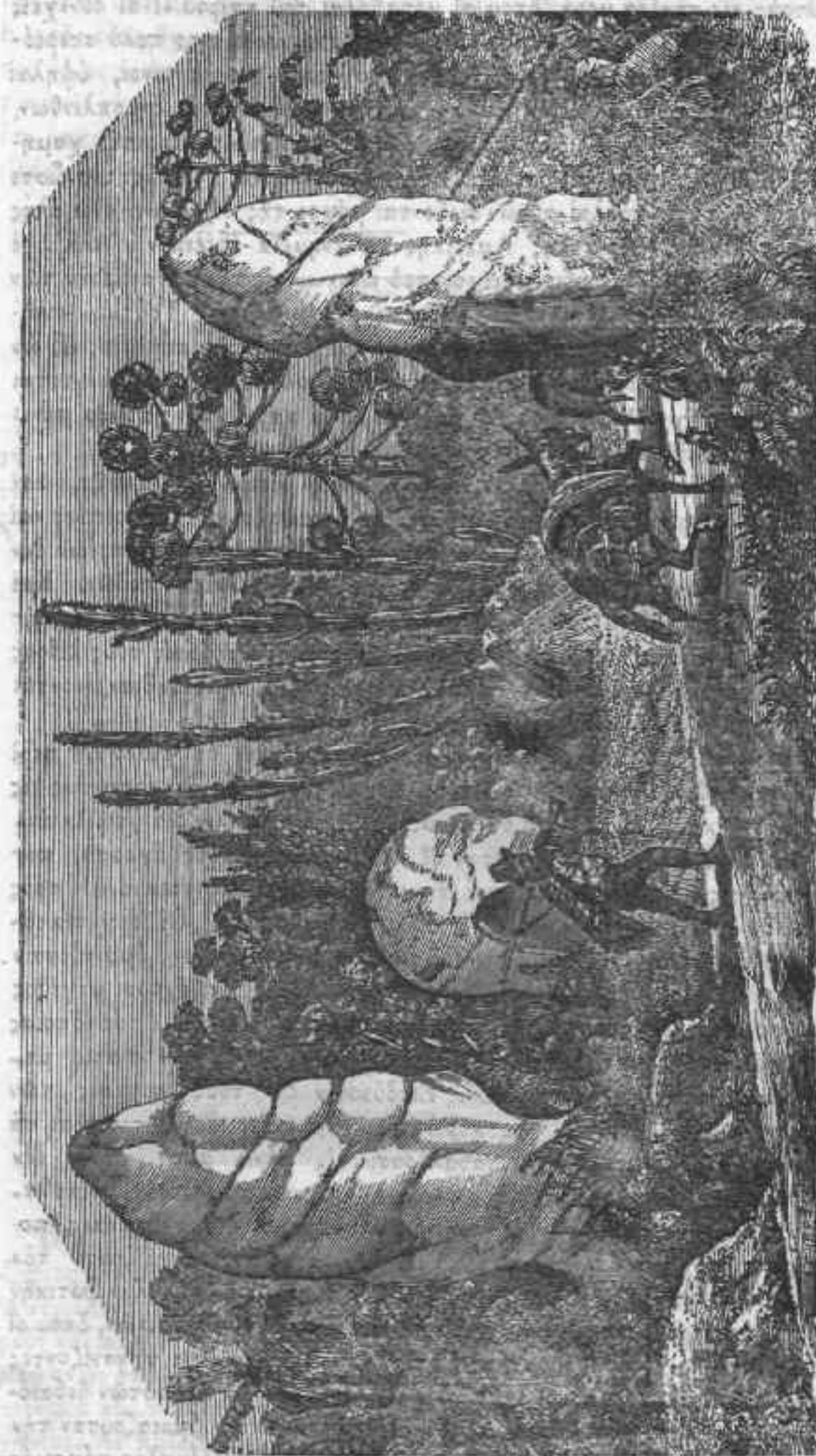
Ἡ εὐρυία τῶν Περουβίων γίνεται ἐτι μᾶλλον καταφανὴς ἐκ τοῦ εἶδους τῆς ἀρχιτεκτονικῆς αὐτῶν· διότι, εἰς μὲν τὰς ἀπερίντους πεδ' ἀδας τὰς ἐκτεινόμενας παρὰ τὸν Ἑρηνικὸν ὠκεανόν, ὅπου ὁ οὐρανὸς εἶναι πάντοτε αἶθριος, καὶ τὸ κλίμα γλυκύ, αἱ οἰκοδομαὶ ἐγένοντο εἰς ἄκρον λεπτὰ, εἰς δὲ τὰ ὑψηλότερα μέρη, ὅπου αἱ μεταβολαὶ τοῦ καιροῦ εἶναι συνεχεῖς καὶ τὸ ψυχρὸν ἐπαίτητόν, κατασκευάζοντο πολὺ στερεότεραι. Ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τετράγωνοι, ὑψηλαὶ ὀκτὼ περίκου πόδας, ἐκτισμέναι διὰ ξηροπλίνθων, ἄνευ διόλου παραθύρων, καὶ τὴν πύλιν ἔχοντες χαμηλὴν καὶ στενὴν. Εἶχον δὲ τοιαύτην στερότητα, ὥστε πολλάκι αὐτῶν σωζόνται μέχρι τῆς σήμερον, ἐνῶ ὅλης τῆς ἄλλης Ἀμερικῆς τὰ μνημεῖα ἐξέλιπον. Ἀλλ' οἱ Περουβίοι ἐξεῖχον πρὸ πάντων εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἱερῶν καὶ τῶν βασιλικῶν ἱδρυμάτων. Τούτων πληθος ἐρείπιων φαίνονται καὶ μέχρι τῆς σήμερον, ἐξ ὧν εὐκόλως συμπεραίνεται ὅτι πολλὰ ἦσαν καμμέγιστα. Ἀλλὰ πῶς ἐφωτίζοντο ἄνευ παραθύρων; τοῦτο μένει εἰσέτι ἀνεξήγητον.

Ἐπειδὴ δὲν εἶχον καμμίαν ἰδέαν μηχανικῆς, καὶ ἐπομένως δὲν ἠδύναντο νὰ ἀπαιωρήσωσι τὰς πέτρας καὶ τοὺς πῆθους, αἱ τοῖχοι τῶν γνωστοτέρων κτιρίων δὲν ὑψώθητ' ἄν ποτε ὑπεράνω τῶν δώδεκα ποδῶν. Καὶ τοὶ ἀγνοοῦντες τὴν προπαρασκευὴν πάσης ὅλης κολλητικῆς, συνήρμαζον ὁμῶς τότε ἐπιτηδείως τοὺς λίθους καὶ τοὺς πλίνθους, ὥστε μόλις σήμερον διακρίνονται αἱ διαχωρίζονται αὐτοὺς γραμμαί.

Μετὰ τὰ μνημεῖα ταῦτα, θέλω σὲ ὁμιλήσει περὶ ἄλλου εἶδους οἰκοδομῶν, τὰς ὁποίας ἴδον ὡσαύτως εἰς Περουβίαν, ὅχι ὁμῶς κατεσκευασμένων διὰ χειρῶν ἀνθρώπων. Ἦσαν δὲ πυραμοειδεῖς, ὕψος ἔχουσαι ποδῶν δώδεκα καὶ ἀνεγερθεῖσαι ὑπὸ ἀρχιτεκτόνων, τοὺς ὁποίους μόλις διακρίνει ὁ ὀφθαλμός. Οἱ ἀρχιτέκτονες οὗτοι ὀνομάζονται... λευκομύρμηκες, ὁμοιάζουσιν ὁπωποῦν τοῦ κοινοῦς μύρμηκος, καὶ ἔχουσι μέγεθος ἐνὸς τετάρτου δακτύλου· ὥστε αἱ οἰκίαι τὰς ὁποίας κατασκευάζουσι δι' ἐκτούς εἶναι πεντακοσιᾶκις μεγαλύτεραι τῶν. Εἰσδύουσιν εἰς τοὺς κορμούς τῶν δένδρων, κατατρώγουσι τὴν ἐντεριώνην, τρυπῶσι τὰ στελέχη, μεταβάλλουσιν εἰς κόνιν αὐτὰ, ἀλλὰ δὲν ἐλάπτουσι τὸν φλοιόν. Ὅταν δὲ τὸ δένδρον, διαφθάρῃ αὐτῷ, ἐγγίσῃ νὰ καταπέσῃ, οἱ λευκομύρμηκες, περιβάλλοντες αὐτὸ μὲ γῆν στερεάν, στηρίζουσι τὸν φλοιόν. Καταστρέφουσιν ἀνηλεῶς πᾶσαν ὕλην ζωτικὴν καὶ φυτικὴν· οἱ κάτοικοι ὁμῶς τῶν τροπικῶν, ὅπου οἱ λευκομύρμηκες ζῶσι, τοὺς ἐκδικοῦνται τηγανίζοντες καὶ τρώγοντες αὐτούς. Ὅσοι ἐσθλὸν ἐξ αὐτῶν βιβαιοῦσιν ὅτι ἔχουσι γεῦσιν γλυκυτάτην ὁμοιάζουσαν τὴν τῶν ἀμυγδαλῶν. Ὁμολογῶ ὅτι ὁ ἀφιλόκαλος εἰσπαχὸς μου δὲν ἔχει δυστυχῶς περιέργειαν ἴσῃ τῆς τοῦ κυρίου του, καὶ ὅτι ἐπομένως δὲν ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὸ ἡδύτατον τοῦτο βρώμα.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐκάστου ἔαρος οἱ σκώληκες αὐτῶν, περιφερόμενοι ἐπὶ τῆς γῆς ζητοῦσι τοὺς λευκομύρμηκας ὅτους δὲν ἐφόνευσεν ἡ δριμύτης τοῦ χειμῶνος· μόλις δὲ ἀνακαλύψωσι τινα ἄρρενα καὶ θήλυ, ἀνε-

γαίρουσι περί αὐτοὺς τείχη ἐκ χώματος· διότι ἡ κοινότης τοὺς ἀναγορεύει ἀμέσως βασιλεῖς, τοὺς ἀναγνωρίζει ὡς θεμελιωτὰς τοῦ νέου Κράτους, καὶ ἀναθέτει εἰς αὐτοὺς τὸ καθήκον τοῦ ν' αὐξήσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπηκόων τῶν. Καὶ ὁ μὲν θάλαμος τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης εἶναι ἀρκετὰ εὐρύχωροι, αἱ εἰσοδοὶ ἰσῶς τότε στεναί, ὥστε οἱ κάτοικοι αὐτοῦ

Φω. λεαὶ λευκομύρμηκων.

τραν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐδάφους· καθόσον δὲ αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς, προστίθενται καὶ νέοι ἀποθήκαι, καὶ νέοι θάλαμοι συγκοινωνοῦντες διὰ σταθῶν, καὶ ἀποτελοῦντες εἶδος λαβυρίνθου ἀδιεξόδου. Ἐπάνω τοῦ βασιλικοῦ θαλάμου, κατασκευάζονται καὶ ἄλλοι, κατέχοντες, ὡς πρὸς τὸ ὕψος, τὰ δύο τρίτα τῆς μυρμηκίας. Ὁ δὲ μεταξὺ τῆς ὀροφῆς καὶ τῶν ὑπερώων τόπος μένει

πάντοτε κενός, καὶ ὁμοιάζει πολὺ ἐτῶθεν θόλον ἐκκλησίας γοτθικῆς. Πέριξ αὐτοῦ ἀνυψοῦνται ἀψίδες, τῶν ὁποίων ἐλαττοῦται καὶ τὸ ὕψος καὶ ἡ περιφέρεια καθ' ὅσον πλησιάζουσι πρὸς τὰ διαρράγματα. Ὁ ἐξωτερικὸς τοῖχος εἶναι καὶ στερεὸς καὶ παχύς, ἐν μέσῳ δὲ ἀπείρων κώων, διακρίνεται τις δεύτερος καὶ ὑψηλότερος ὅλων τῶν ἄλλων. Ὅσάκις πρόκειται ν' αὐξηθῇ ἡ οἰκοδομή, συνενοῦνται πολλοὶ τῶν κώων τούτων, χωρὶς ὁμοῦς νὰ ἐξαφανισθῇ ὁ κεντρικὸς θόλος. Οἱ λευκομύρμηκες εἶναι τοσοῦτω σοφοὶ καὶ ἐπιτήδειοι ἀρχιτέκτονες, ὥστε ἄγριοι ταῖροι ἀναβαίνουντι ἐπὶ τῶν ρωλεῶν αὐτῶν χωρὶς νὰ τὰς βιάψωσιν.

Ὁ βασιλικὸς ἢ κεντρικὸς θάλαμος, ὅστις ἔχει σχῆμα κλιβάνου ἔκτε νεῖται καὶ πλατύνεται κατὰ λόγον τῆς αὐξήσεως τῆς δυνάμεως τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ σωματικοῦ ὄγκου τὸν ὅποιον ἀποκτᾷ ἡ βασίλισσα προϊόντος τοῦ χρόνου.

Τὸ βασιλικὸν ζεῦγος καθήται αἰωνίως ὡς ἐν φυλακῇ· διὰ δὲ τῶν τενοτάτων ὁδῶν τῆς πόλεως μόνοι οἱ τέκτονες δύνανται νὰ διαβῶσι. Ἐντὸς τῶν θαλαμίσκων εὐρίσκονται ὡὰ, ἅτινα μετὰ τὴν ἐπώασιν μεταβάλλονται εἰς μύρμηκας λευκοτέρους χιόνος, καθὼς καὶ τεμάχια ξύλων καὶ φυτῶν, καὶ πρὸ πάντων κόμμι, ρετίνη, καὶ ἄλλαι ὕλαι γλοιώδεις.

Τὰ στενὰ ὅρια τῆς ἐπιστολῆς δὲν μ' ἐπιτρέπουσι νὰ σὲ περιγράψω ἐν ἐκτάσει τὰς ὑπογείους στοὰς, τοὺς προδόμους, τὰς

δὲν δύνανται νὰ ἐξέλθωσι. Πέριξ τοῦ βασιλικοῦ τοῦ θαλάμου κατασκευάζονται ἀτάκτως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, χρησιμεύοντες ὡς ἀποθήκαι τῶν ὠν, καὶ περιφέρειαν ἔχοντες ἡμίσεως τὸ πλὺν δακτύλου. Αἱ ρωλεαὶ αὐταὶ κτίζονται διὰ ξύλων κοπανισμένων καὶ συντετριμμένων, ἅτινα συγκολλῶνται δι' ὕλης τινὸς γλοιώδους. Ὁ βασιλικὸς θάλαμος κεῖται πρὸς τὸ κέν-

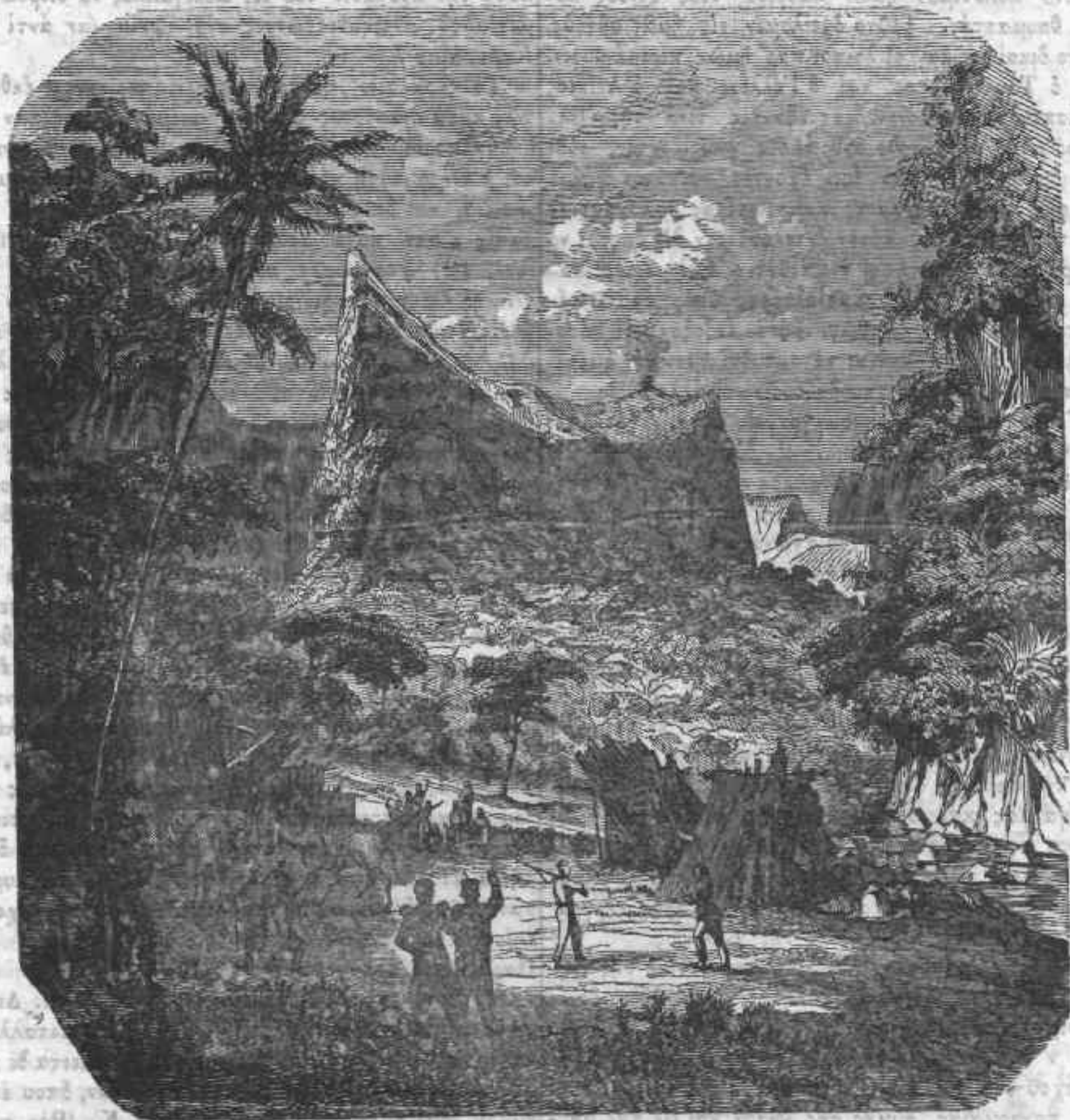
ἐλλειψοειδεῖς κλίμακας, τὰς ἐλικοειδεῖς ὁδοὺς, αἱ τινες ἔχουσι πολλάκις ὀκτὼ σταδίων μῆκος (1), τὰ μέτρα ὅσα οἰκοδομοῦντες λαμβάνουσιν οἱ λευκομύρμηκες διὰ νὰ φυλάττωνται ἀπὸ τοῦ καύσωνος ἢ τῆς ὑγρασίας, τοὺς βαθεῖς αὐλακὰς τοὺς χρησιμεύοντας εἰς ἐκροήν

[1] Ὡς τὴν μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ὁδόν.

τῶν ὑδάτων, καὶ τὰς στήλας τὰς ὁποίας προπαρασκευάζουσι διὰ νὰ κτισθῶσιν ἐπ' αὐτῶν νέοι θόλοι, ὅταν αὐξήσῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων· τόμος δλόκληρος ἤθελε χρειασθῇ πρὸς τοῦτο.

Καὶ εἰς τὴν Μεξικὴν ἐπίσης ἶδον πολλὰ περίεργα· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν πρόκειται νὰ γράψω ἱστορίαν δὲν θέλω σέ ὁμιλήται, οὔτε περὶ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ, οὔτε περὶ τῶν τεχνῶν, οὔτε περὶ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν πόλεων, οὔτε περὶ τῆς κυβερνήσεως, ἢ τοῦ πλούτου, ἢ καὶ τῶν λαμπρῶν οἰκοδομῶν αὐτῆς, ἀλλ'

πληροῦτο ἡ περίοδος τοῦ ἡλίου, ἐνέβαλλον ἔτι πέντε ἡμέρας ἑπαχτάς, τὰς ὁποίας ὠνόμαζον ὑπεραρίθμους ἢ ἀνωφελεῖς. Παρατηρητέον δὲ ὅτι κατ' αὐτὰς οὔτε εἰργάζοντο, οὔτε θυσίας ἢ ἄλλας ἐορτὰς θείας ἐτέλουν. Τοιαύτη σοφὴ διάταξις τοῦ χρόνου, ἀποδεικνύει ὅτι οἱ Μεξικανοὶ ἦσαν πεπολιτισμένοι πολὺ πλείοτερον ἀφ' ὅσον παρίστησαν αὐτοῦς οἱ κατακτηταὶ των. N. Δ.

Τὸ ἡφαίστειον Ὀριζάβα.

οὔτε περὶ τῶν φυσικῶν καλλονῶν καὶ θαυμασιῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνεται τὸ ἡφαίστειον Ὀριζάβα. Ὅ,τι πρὸ πάντων εἴλωτε τὴν προσοχήν μου εἶναι ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐμέτρω, πρὸ τῆς ἰσπανικῆς κατακτήσεως, οἱ αὐτόχθονες Μεξικανοὶ τὸν χρόνον. Διήρουν τὸ ἔτος εἰς δεκαοκτὼ μῆνας, ἐξ ὧν ἕκαστος εἶχεν ἡμέρας εἴκοσιν· ὅλον δὲ τὸ ἔτος συνίστατο ἐξ ἡμερῶν τριακοσίων ἐξήκοντα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐντὸς αὐτῶν δὲν ἀπὲ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΘΗΡΑΣ
ὑπὸ I. ΔΕ ΚΙΓΑΛΛΑ. Ἐν Ἐρμούπολει 1850.—
ΠΕΡΙ ΚΥΠΡΟΥ, ΔΙΑΤΡΙΒΗ ὑπὸ Δ. ΜΑΡΓΑΡΙ-
ΤΟΥ, Ἀθήνησι. — ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ὑπὸ I. P.
ΡΑΓΚΑΒΗ, εἰς τόμους 3.